

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра економіки та менеджменту

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «ФОРМУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
ПРОЄКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи ЕН- 41
Спеціальності 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій»

_____ Владислав АНТОНЕНКО
(підпис)

Керівник кваліфікаційної роботи:
доктор економічних наук, доцент

_____ Лариса ТЄШЕВА
(підпис)

Рецензент:
д.е.н., професор кафедри
державного управління, публічного
адміністрування та економічної
політики Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

_____ Марина МАЩЕНКО
(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет економічний
Кафедра економіки та менеджменту
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
Спеціальність 073 « Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Г. О. Дорошенко

(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)

Антоненка Владислава Андрійовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Формування та впровадження інноваційних проєктів на підприємстві»

керівник роботи Тешева Лариса Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор закладу вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «13» квітня 2023 року №2101-5/699

2. Строк подання студентом роботи « » _____ 2023 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

сутність, особливості та принципи діяльності малого підприємництва; методи державного регулювання малого підприємництва; природа доходу і доданої вартості в малому підприємстві; аналіз стану розвитку малого підприємництва на сучасному етапі розвитку держави; підходи до державної підтримки інноваційного підприємництва; стратегії малого підприємництва на регіональному рівні; удосконалення державного регулювання розвитку малого підприємництва.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи
1.	Виконання класифікаційної роботи бакалавра, включаючи розробку та узгодження її змісту, ознайомлення з відповідними літературними джерелами, проведення роботи над теоретичним розділом.
2.	Вносити необхідні зміни до першого розділу роботи відповідно до рекомендації наукового керівника.
3.	Написати другий розділ, що стосується обраної теми, та обробити аналітичний матеріал, що стосується діяльності компанії.
4.	Внести необхідні зміни до другого розділу роботи відповідно до рекомендації наукового керівника.
5.	Виконати кваліфікаційну роботу згідно з рекомендаціями наукового керівника та підготувати її для рецензування.
6.	Подати готову роботу на рецензування до кафедри.

5. Дата видачі завдання « » 2022 року

Здобувач вищої освіти

Владислав АНТОНЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

Лариса ТЄШЕВА

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

Світлана БАБИЧ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Сутність та значення інноваційної діяльності та інноваційних проєктів підприємства.....	7
1.2 Дослідження процесу формування та впровадження інноваційних проєктів на підприємстві.....	13
РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ЗА РАХУНОК КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПАТ «ЖМИЇВСЬКЕ»	21
2.1 Характеристика підприємства та аналіз його виробничо-господарської діяльності за 2019-2021 р.р.....	21
2.2 Оцінка ефективності капітальних інвестицій при реалізації інноваційних проєктів на підприємстві	32
2.3 Розробка напрямків інноваційного розвитку підприємства за рахунок підвищення ефективності капіталовкладень	37
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

В сучасних конкурентних умовах, підприємства стикаються з різноманітними викликами та завданнями, які вимагають від них здатності до інноваційного мислення та впровадження нових проєктів. Від успішної реалізації інноваційних ідей залежить не тільки ефективність роботи підприємства, а й його конкурентоспроможність на ринку. Тому формування та впровадження інноваційних проєктів стає надзвичайно важливою темою для вивчення.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що інновації є ключовим фактором успіху бізнесу, оскільки вони дозволяють підприємствам адаптуватися до змін на ринку, покращувати ефективність та забезпечувати конкурентні переваги. В сучасному світі, де технології швидко розвиваються і змінюються, підприємства повинні бути готовими до постійних змін і впроваджувати нові ідеї та рішення. Формування та впровадження інноваційних проєктів стає стратегічним завданням для багатьох компаній, незалежно від їх розміру і галузі діяльності. У цьому контексті інноваційний розвиток багатьох бізнес-структур, значною мірою, визначається темпами та масштабами капітальних інвестицій, що дозволяє їм своєчасно та швидко реагувати на постійно мінливе конкурентне середовище за рахунок використання різноманітних інновацій. Ці тенденції підкреслюють необхідність і пріоритетність діяльності, пов'язаної з капітальним інвестуванням у розвиток підприємства. Адаптація та впровадження інноваційної діяльності через капітальні інвестиції може бути реалізована за допомогою останніх з метою забезпечення підприємств необхідними інноваційними ресурсами та підвищення ефективності майбутньої діяльності.

Теоретичними та практичними аспектам інноваційної діяльності та організації процесу розробки інноваційних проєктів присвячені роботи таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як Й. Шумпетер, І. Федішин, І. Кушнір, В. Первушин, І. Черленяк, Т. Дудар, В. Мельниченко, Р. Фатхутдінов, а також багатьох інших.

Метою роботи є дослідження теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційного проєкту за рахунок капіталовкладень на підприємстві ПАТ «ЖМИЇВСЬКЕ».

Для досягнення поставленої було виконано наступні задачі:

- вивчено теоретичні засади поняття інноваційний проєкт;
- досліджено методичні підходи до оцінювання інноваційного проєкту підприємства;
- проведено аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства;
- оцінено ефективність капіталовкладень у розвиток підприємства;
- розроблено напрямки інноваційного розвитку підприємства за рахунок капіталовкладень.

Об'єктом дослідження є процес формування та впровадження інноваційних проєктів на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні та науково-методичні засади впровадження інвестиційного проєкту підприємства за рахунок капіталовкладень.

У роботі було використано такі методи дослідження: методи аналізу та синтезу, порівняння; для дослідження стану господарсько-економічної та інноваційної діяльності підприємства - фінансово-економічний аналіз; для отримання аналітичної інформації були використані дані статистичної звітності, внутрішньої звітності підприємства. Теоретичним підґрунтям є роботи зарубіжних та вітчизняних вчених, що займались науковими дослідженнями щодо впровадження інноваційних проєктів на підприємствах.

Основні положення та одержані результати дослідження були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Економічне відродження України: проблеми, виклики, перспективи» (м. Дніпро, 30 березня 2023 р.), наявний сертифікат.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел, додатків. Загальний обсяг роботи 64 сторінки комп'ютерного тексту, містить 23 таблиці, 50 джерел літератури, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та значення інноваційної діяльності та інноваційних проєктів підприємства

Вітчизняна практика ініціювання і розробки інноваційних проєктів підприємствами має незначні масштаби і пов'язана насамперед із модернізацією та оновленням основного капіталу суб'єктів господарювання.

Тим часом забезпечення розвитку підприємства чи організації в умовах мінливої кон'юнктури і обмеженості ресурсів можливе насамперед на основі розробки та впровадження інноваційних проєктів, як найбільш гнучкого та ефективного інструменту рішення інвестиційних завдань, адже воно буде тією ланкою, що забезпечить удосконалення всієї системи управління розвитком суб'єкта господарювання.

Ефективне управління інноваційними проєктами вимагає врахування їх галузевих і функціональних особливостей, умов ініціювання та реалізації. З урахуванням цього можна розглянути різні критерії інноваційних проєктів для цілей управління.

Інституційний критерій, який характеризує суб'єкт інноваційного проєктування; виокремлюються інноваційні проєкти, здійснювані державними структурами, великими корпораціями, малими інноваційними підприємствами, інноваційними фірмами при наукових організаціях і вишах, проєкти, що реалізуються на принципах приватно-державного партнерства і за міжнародними ініціативами. Галузева типологія (критерій) інноваційних проєктів залежно від сфери впровадження. Та виокремлюють такий критерій, що залежить від функціональної спрямованості інноваційних проєктів – це ті проєкти, які націлені на такі види інновацій, як процесні, технологічні, маркетингові, організаційні, екологічні, освітньо-кадрові.

Поняття «інновації» можна визначити як процес впровадження нових ідей, продуктів, послуг або технологій, які призводять до поліпшення якості життя людей, ефективності виробництва та конкурентоспроможності на ринку.

Інноваційний проєкт - це проєкт, який містить нововведення та передбачає впровадження нових ідей, технологій або продуктів. Для того, щоб краще розібратися що ж таке «інноваційний проєкт» у таблиці 1.1 розглянемо визначення цього поняття різних авторів.

Таблиця 1.1 – Підходи щодо визначення сутності поняття «інноваційний проєкт»

№	Автор	Визначення
1	2	3
1	Пітер Ф. Друкер	Інноваційний проєкт — це проєкт, який представляє новий або значно вдосконалений продукт, послугу, процес або бізнес-модель, що створює цінність і має потенціал для трансформації організації, галузі чи суспільства.
2	Клейтон Крістенсен	Інноваційний проєкт — це руйнівна спроба, яка кидає виклик існуючим нормам і припущенням, створює нові можливості та трансформує ринки чи галузі шляхом впровадження нових технологій, бізнес-моделей або підходів, які вирішують незадоволені потреби або пропонують кращі рішення.
3	Ерік Ріс	Інноваційний проєкт — це систематичний і повторюваний процес експериментування, навчання та повторення для створення нових продуктів, послуг або процесів, які вирішують проблеми клієнтів, захоплюють нові ринки або покращують ефективність організації за допомогою принципів економічного стартапу.
4	Роджер Л. Мартін	Інноваційний проєкт — це навмисна спроба розробити та впровадити нові ідеї, концепції чи підходи, які призводять до значущих змін, диференціації або конкурентної переваги для організації чи суспільства шляхом використання креативності, дизайнерського мислення та стратегічного управління.
5	Тереза Амабіле	Інноваційний проєкт — це творча спроба, яка передбачає генерування, розробку та реалізацію нових ідей або рішень проблем і охоплює як поступові вдосконалення, так і проривні інновації в контексті цілей, культури та ресурсів організації.
6	Гері П. Пізано	Інноваційний проєкт — це дисциплінований і систематичний процес створення та впровадження нових або вдосконалених продуктів, процесів або бізнес-моделей, які вимагають технологічних, організаційних або ринкових знань і характеризуються невизначеністю, ризиком і потенційними винагородами.

Джерело: складено автором

Розглянемо основні види інноваційних проєктів:

1. Продуктовий інноваційний проєкт – зорієнтований на розробку нового або поліпшення існуючого продукту.

2. Процесний інноваційний проєкт – спрямований на поліпшення виробничих процесів або їх оптимізацію.

3. Маркетинговий інноваційний проєкт – має на меті розробку нових стратегій маркетингу, реклами, збуту та підвищення впізнаваності бренду.

4. Організаційний інноваційний проєкт – передбачає зміни в організаційній структурі компанії, впровадження нових систем управління та процесів управління персоналом.

5. Соціальний інноваційний проєкт – зорієнтований на розв'язання соціальних проблем та поліпшення якості життя людей. Наприклад, проєкти з підвищення екологічної свідомості або проєкти, які допомагають людям з обмеженими можливостями.

6. Технологічний інноваційний проєкт – має на меті розробку та впровадження нових технологій, які можуть змінити спосіб виробництва або споживання продукту.

7. Фінансовий інноваційний проєкт – спрямований на розробку нових фінансових інструментів та продуктів, які допомагають компаніям залучати та управляти фінансовими ресурсами.

8. Екологічний інноваційний проєкт – зорієнтований на зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище та розвиток сталих технологій та практик.

Інноваційні проєкти є ключовим інструментом для розвитку бізнесу та економіки в цілому, оскільки вони дозволяють компаніям розширювати свій асортимент, підвищувати ефективність виробництва, привертати нових клієнтів та виводити продукти на міжнародний ринок.

Окрім того, інноваційні проєкти є важливим елементом соціального та економічного розвитку країни, оскільки вони забезпечують створення нових робочих місць та зростання економіки.

Дослідження процесу формування та впровадження інноваційних проєктів на підприємстві може бути корисним для підприємств, що бажають збільшити ефективність своєї діяльності та розвитку.

Відповідно до «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», затвердженої Кабінетом Міністрів України, зазначаючи, що основними інноваторами в економіці є приватні компанії, національний стратегічний інноваційний розвиток може відігравати ключову роль усунення бар'єрів і стимулювання інноваційної діяльності. Традиційні підходи, низка економічних заходів та державна політика можуть по-різному визначати роль держави у стимулюванні розвитку інноваційних екосистем, особливо на глобальному рівні, де існує тенденція до концентрації інновацій у фірмах та дослідницьких центрах. Уряди активізують зусилля щодо зміцнення основ трикутника знань, «кутами» якого є державні дослідження, бізнес-інновації та підприємництво (включно з навичками). Зокрема, пряме й опосередковане державне фінансування науково–дослідної діяльності приватного бізнесу суттєво зростає як в абсолютному, так і у відносному значенні.

Слід підкреслити, що, згідно з даними EIS, найважливішим показником інноваційного розвитку в країні є людський потенціал, а найменш важливим – наявність зв'язків і середовища, сприятливого для інноваційного розвитку. Україна має великий потенціал для створення інноваційної експортоорієнтованої економіки. Для цього потрібна підтримка у формі більш активно скоординованої державної політики та передових національних інноваційних систем. Україна має високий науково-технологічний та інноваційний потенціал для ефективного розвитку креативної економіки, зокрема велику кількість ІТ-фахівців, яскраву підприємницьку культуру, велику кількість зареєстрованих патентів, розвинену мережу профільних вищих навчальних закладів.

Останніми роками в нашій країні спостерігається відтік кваліфікованих спеціалістів, що зумовлено високими політичними та економічними ризиками фінансової кризи, девальвації національної валюти та повільним впровадженням запланованих реформ. Слід також звернути увагу на суттєві недоліки української

НІС, високу вартість послуг трансферу технологій, слабкий попит держави та приватного сектору на інновації. Українські компанії та наукові установи мають бути більш інноваційними. Варто зазначити, що близько 17% українських компаній вважають себе інноваційними, при цьому 49% таких об'єктів знаходяться в країнах ЄС.

Тому в «Стратегії розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року» зазначено, що НДДКР в Україні з 1990-х років закономірно скорочуються. Перешкоди для впровадження інновацій також включають концентрацію існуючого експортного потенціалу в секторах з низьким рівнем інновацій, низький попит на внутрішні інновації, обмежений доступ до фінансування, слабкі системи захисту інтелектуальної власності та високі витрати на інформацію щодо інновацій та експорту інноваційної продукції. Освітні та наукові заклади не пов'язані з реальним сектором економіки, науковці стикаються з обмеженнями у проведенні інноваційних досліджень – їм бракує інструментів та можливостей для комерціалізації результатів наукової діяльності, залишаються слабкими зв'язки з міжнародними науковими інституціями. Дослідження стану національних інноваційних ініціатив показує, що деякі заходи, спрямовані на стимулювання науково-дослідницької діяльності, започатковані, але вони здебільшого несистематичні та мають бути частиною скоординованої стратегії, реалізація якої потребує ефективної координації та комунікації. За розвиток інновацій відповідає багато національних і регіональних державних установ, але їх діяльність також погано скоординована. Крім того, приватний сектор відіграє провідну роль у розвитку кластерів, технопарків, інкубаторів, акселераторів, коворкінгів та інноваційних центрів. Такі ініціативи, незалежні стартапи та великі технологічні компанії вплинули на швидке зростання високотехнологічного експорту України.

Відповідно до національної стратегії інноваційного розвитку першочерговими заходами щодо підвищення спроможності країни експортувати інноваційні продукти та послуги мають бути:

- Зміцнення інноваційної екосистеми України та сприяння бізнес-середовища, що сприятиме інноваційному розвитку, підприємницькій діяльності та зростанню експорту;
- Розвивати фінансові послуги та інструменти для підтримки бізнесу та інноваторів у швидкому розвитку та розширенні інноваційних послуг і товарів з високою доданою вартістю та експортним потенціалом;
- Розвиток навичок та компетенцій українських підприємців, менеджерів, науковців, інноваторів та компаній у сфері інновацій та комерціалізації на глобальних ринках.

Впровадження інноваційних технологій може мати численні успіхи для компанії, включаючи покращення продуктивності, збільшення прибутковості, залучення талановитих співробітників, зниження впливу на навколишнє середовище та встановлення конкурентної переваги. Однак, успіх впровадження інноваційних технологій також може бути залежний від кількох факторів, таких як правильне планування, розробка стратегії впровадження, налагодження внутрішньої комунікації та співпраці між відділами компанії, адекватне фінансування, залучення належних ресурсів та експертизи, технічна готовність, а також підтримка керівництва компанії.

Помилки при впровадженні інноваційних технологій можуть призвести до затримок, збитків, незадоволення споживачів, втрати ринкових позицій та інших негативних наслідків. Тому важливо уважно планувати та виконувати процес впровадження, враховуючи потенційні ризики та використовуючи кращі практики проєктного менеджменту.

Крім того, впровадження інноваційних технологій може мати вплив на довкілля, зокрема на використання ресурсів, енергоефективність, викиди та інші аспекти. Тому компанії повинні бути свідомими про екологічні наслідки впровадження нових технологій та враховувати принципи сталого розвитку при їхньому використанні.

Успіхи впровадження інноваційних технологій також можуть бути пов'язані зі здатністю компанії адаптуватися до змін в ринкових умовах, які

змінюються до вимог споживачів, технічного прогресу та інших факторів. Компанії, які можуть швидко реагувати на зміни та адаптувати свої інноваційні стратегії, можуть бути більш успішними впровадженням нових технологій та досягнення бажаних результатів.

1.2 Дослідження процесу формування та впровадження інноваційних проєктів на підприємстві

Дослідження процесів створення та впровадження інноваційних проєктів на підприємствах є важливим напрямом досліджень у сучасному бізнес-середовищі, оскільки інновації є важливим фактором успіху та конкурентоспроможності підприємств у глобальному ринковому середовищі. Дослідження в цій сфері допомагають виявити особливості створення та впровадження інноваційних проєктів, визначити фактори, що впливають на їх ефективність та надати рекомендації щодо оптимізації цих процесів на підприємствах різних галузей та розмірів.

Дослідження може здійснюватися з використанням різних методологій, таких як аналіз стану науково-технічного розвитку, вивчення техніко-економічних характеристик інноваційних проєктів, дослідження ринкових тенденцій, визначення деталей процесу прийняття рішень щодо реалізації інноваційних проєктів, аналіз організаційної культури компаній, вивчення фінансових та організаційних аспектів реалізації інноваційних проєктів, які можна використати для його проведення.

Це також може включати вивчення взаємодії між різними зацікавленими сторонами, такими як керівництво компанії, команда проєкту, працівники, клієнти та інвестори, а також виявлення факторів, що впливають на успішність комунікації та співпраці між ними.

Важливим аспектом дослідження створення та реалізації інноваційних проєктів є аналіз організаційних бар'єрів, які можуть виникати в цьому процесі. Це можуть бути такі фактори, як недостатня підтримка з боку керівництва,

нестабільність організаційної структури, брак ресурсів, бюрократичні процедури, відсутність внутрішньої культури інновацій, опір персоналу.

Дослідження етапів формування та впровадження інноваційних проєктів, таких як ідентифікація ідеї, оцінка потенціалу, розробка бізнес-плану, залучення ресурсів, реалізація проєкту, оцінка результатів та інші, може забезпечити усвідомлення ефективних підходів та методів, що використовуються на кожному етапі процесу. Такий аналіз також допоможе виявити можливі проблеми та виклики, з якими можуть стикатися підприємства під час формування та впровадження інноваційних проєктів. Додатково, врахування впливу зовнішнього середовища, такого як ринкові тенденції, регуляторні фактори та конкуренція, дозволить зрозуміти, як ці чинники впливають на успішність інноваційних проєктів на підприємстві.

Інноваційна діяльність для конкретних підприємств є одним із основних засобів адаптації до змін зовнішнього середовища. Враховуючи тривалий час досягнення результатів, підвищений ризик, непередбачуваність та потенційно високу прибутковість, інноваційний потенціал підприємства є об'єктом наукового аналізу, дослідження та постійної діагностики з метою вдосконалення.

З точки зору системного підходу, інноваційний потенціал підприємства є складовою загального потенціалу фірми, що є інтегрованою динамічною соціально-економічною системою. З інтегративного підходу інноваційний потенціал розглядається як складна структура, що складається з взаємодіючих елементів різного рівня складності та організації.

Оцінка інноваційного потенціалу підприємства є діагностичним процесом, спрямованим на збір інформації про технологію виробництва, технології матеріалів, управління організацією, фінансової економіки та інших ресурсів, які підприємство може використовувати для реалізації та впровадження інновацій. Це є основою для розробки ефективної стратегії інвестування в інновації.

Оцінка інноваційного потенціалу є основою для безпосередньої оцінки ефективності управління інноваційним потенціалом підприємства. Інноваційний потенціал фірми залежить від різних факторів, які визначають рівень його

формування, розвитку та використання. Рівень використання інноваційного потенціалу залежить від якості інноваційних та інвестиційних рішень, які приймаються на кожному етапі інноваційного процесу, а також від рівня інформаційної безпеки.

Інноваційний потенціал фірми залежить від ряду факторів, які визначають рівень його сформованості, розвитку та використання. У свою чергу, рівень використання інноваційного потенціалу залежить від якості інноваційних та інвестиційних рішень, які приймаються на кожному етапі інноваційного процесу, а також від ступеня інформаційної безпеки в процесі.

Отже, оцінка інноваційного потенціалу підприємства повинна спрямовуватися на виявлення та вивчення факторів, що впливають на його формування, розвиток та реалізацію, з метою визначення ступеня його інноваційної здатності. Рівень інноваційної активності підприємства, що базується, дозволяє зробити висновки про його інноваційну спроможність. Складний інноваційний проект слугує для вирішення науково-технічних проблем. Основними його характеристиками є комплексність, кількісна визначеність цілей науково-технічного розвитку, збалансованість ресурсів, необхідних для реалізації проекту. Безперервне управління та координація процесами реалізації дає змогу обирати шляхи та засоби найефективнішого досягнення цілей проекту.

Враховуючи складність і запутаність ІЦВ, ми вважаємо, що слід визначити послідовність кроків щодо здійснення оцінки ІЦВ (рис. 1.1):

1. Структурний аналіз інноваційного потенціалу (при цьому всі компоненти, що впливають на інноваційний розвиток, повинні узгоджуватися між собою та виконувати певні функції відповідно до механізму їх використання, яким є розроблений усередині корпоративний інноваційний менеджмент);
2. Виявлення ступеня застосування внутрішнього інноваційного потенціалу підприємства;
3. Оцінити рівень інноваційної діяльності підприємства.

Рис. 1.1 Схема послідовності оцінки інноваційного потенціалу підприємства.

Оцінка інноваційного потенціалу підприємства має здійснюватися за допомогою відповідної системи показників, які варіюються залежно від стадії розробки та впровадження інновацій (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Показники оцінки ІПП на різних етапах інноваційного циклу

Питома вага витрат на НДДКР у загальній сумі витрат	$K2 = ЧС/ЧЗ$	ЧС - чисельність працівників з науковим ступенем, ЧЗ - загальна чисельність науково-технічних працівників
Питома вага наукових статей зі стратегічних аспектів інноваційного розвитку підприємств у загальній кількості статей за рік	$K3 = ПС/ПЗ$	ПС - кількість публікацій щодо стратегічного напрямку інноваційного розвитку підприємства, ПЗ - загальна кількість публікацій протягом року
Ступінь забезпеченості інноваційної діяльності науково-дослідними установами	$K4 = ОНДДКР/ОЗ$	ОНДДКР - вартість обладнання для проведення НДДКР, ОЗ - вартість основних виробничих фондів
Вартість проданих протягом року ліцензій у відсотках від прибутку на балансі компанії	$K5 = ЛП/ПБ$	ЛП - вартість проданих ліцензій у поточному році, ПБ - балансовий прибуток підприємства у тому ж році
Вартість ліцензій, придбаних протягом року, у відсотках від балансового прибутку компанії	$K6 = ЛПР/ПБ$	ЛПР - вартість придбаних ліцензій у поточному році, ПБ - балансовий прибуток підприємства у тому ж році
Частка нових технологій, придбаних протягом року, у відсотках до загальної кількості технологічних процесів	$K7 = ТН / ТЗ$	ТН - нові техпроцеси, ТЗ - загальна кількість техпроцесів
Рівень інформатизації робіт, пов'язаних з НДДКР	$K8 = МІ / МЗ$	МІ - кількість робочих місць, оснащених комп'ютерами, МЗ - загальна кількість робочих місць науково-технічних працівників
Рівень професіоналізму науково-технічного персоналу	$K9 = ЧБ / ЧЗ$	ЧБ - чисельність науково-технічних працівників з базовою вищою освітою, ЧЗ - загальна чисельність науково-технічних працівників
Рівень підвищення кваліфікації науково-технічного персоналу	$K10 = ЧПК / ЧЗ$	ЧПК - чисельність науково-технічних працівників, які підвищили кваліфікацію протягом року
Рівень прибутковості реалізованої інновацій	$K11 = ПІ / ВІ$	ПІ - прибуток від впровадження інновації, ВІ - витрати, пов'язані зі створенням інновації

Другий і третій етап аналізу інноваційного потенціалу підприємства в цілому (з урахуванням усіх його складових) пропонується визначати в такій послідовності.

1. Перевести у відносні оцінки показники рівнів кожної зі складових інноваційного потенціалу за формулою 1:

$$O_i = \frac{i}{N_i} * n_i, \quad (1)$$

де O_i - відносна оцінка i -ї складової інноваційного потенціалу підприємства;

N_i - кількість рівнів i -ї складової;

n_i - номер розрахованого відповідно до викладених вище підходів рівня i -ї складової, починаючи від самого несприятливого включно.

2. Визначити вагомості V_i кожної зі складових.

3. Розрахувати інтегральну оцінку інноваційного потенціалу шляхом обчислення середньозваженої величини складових. Чим ця оцінка ближче до одиниці, тим вище інноваційний потенціал підприємства. Оцінка нижче 0,5 свідчить про ослаблення потенціалу підприємства. Аналіз окремих складових дозволить виявити потенційні загрози та проблемні аспекти, які можна вдосконалити.

Інноваційна спроможність підприємства визначається за результатами оцінки складових інноваційного потенціалу. Слід зазначити, що чим вищий рівень використання складової інноваційного потенціалу, тим більші конкурентні переваги для ефективної інноваційної діяльності. На завершальному етапі оцінки інноваційного потенціалу визначається рівень інноваційної активності підприємства за допомогою узагальнюючого показника - коефіцієнта інноваційної активності підприємства.

(формула 2):

$$P_{\text{ін.акт.}} = (P_i * W_i), \quad (2)$$

де, $P_{\text{ін.акт.}}$ – рівень інноваційної активності підприємства;

P_i – експертна оцінка використання i -того елемента інноваційного потенціалу, бали;

W_i – коефіцієнт вагомості i -того елемента інноваційного потенціалу.

Своєчасний аналіз інноваційного потенціалу та управління ним дасть можливість підприємству отримати ряд в ефектів від реалізації інновацій:

1) науково-технічний ефект – підвищення науково-технічного рівня, поліпшення параметрів техніки і технологій, простота, естетичність, компактність тощо;

2) соціальний ефект – поліпшення умов діяльності людини;

3) екологічний ефект – позитивний вплив інновацій на навколишнє середовище;

4) економічний ефект – отримання економічних результатів від інновацій, що враховують наступні групи.

Інноваційні проекти ґрунтуються на концепції життєвого циклу, яка включає в себе процес від формулювання стратегії нового продукту до отримання кінцевих вигод і ліквідації. Цей процес включає розробку проекту, підготовчу, впроваджувальну та експлуатаційну фази. Проте, варто зауважити, що поділ на етапи може варіюватись залежно від специфіки конкретного проекту. З урахуванням різноманітності етапів життєвого циклу, які представлені у науковій літературі, можна виділити наступні відмінності:

- розроблення стратегії нового продукту: На цьому етапі формулюється стратегія нового продукту і визначається цільовий ринок, створюючи загальне уявлення про майбутній товар.;

- формування інноваційної ідеї: Стратегія і цільовий ринок стають основою для створення альтернативних ідей майбутнього продукту та визначення кінцевої мети проекту;

- оцінка альтернатив: Здійснюється оцінка альтернативних ідей, які були сформовані;

- розробка проекту: Проводиться порівняльний аналіз варіантів досягнення кінцевої мети проекту, розробляється план реалізації інноваційного проекту, визначаються виконавці, бюджет проекту, укладаються договори з постачальниками та підрядниками;

- бізнес-аналіз: Проводиться аналіз кількісних параметрів проекту, таких як витрати на виробництво і виведення нового товару на ринок, розрахунок

точки безбитковості і терміну окупності проекту, фінансові ризики, методи фінансування та інші фінансові аспекти;

- реалізація інноваційного проекту: Виконання робіт з реалізації поставлених завдань, контроль виконання календарних планів і витрат, коригування відхилень, якщо потрібно;
- завершення проекту: Завершення життєвого циклу інноваційного проекту;
- експлуатаційна фаза: Управління виробництвом нового товару, збутом, повернення інвестицій і одержання прибутку.

Трансформаційні інноваційні проекти, хоча і є якісними та прогресивними, але пов'язані з високим рівнем невизначеності та ризику, оскільки їхні результати неможливо повністю передбачити. Високий ризик інноваційної діяльності створює певні труднощі у пошуку джерел фінансування, а характеристики фінансування відповідно змінюються. Інноваційні проекти можуть бути реалізовані наступними способами:

- власних коштів;
- коштів державного чи місцевих бюджетів;
- коштів вітчизняних чи іноземних інвесторів;
- залучення кредитів;
- венчурного капіталу;
- інших джерел фінансування.

Зовнішні інвестори неохоче йдуть на фінансування інноваційних проектів, а фінансування – шляхом використання власних фінансових ресурсів для багатьох вітчизняних підприємств є досить проблемним.

РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ЗА РАХУНОК КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПАТ «ЖМІЙВСЬКЕ»

2.1 Характеристика підприємства та аналіз його виробничо-господарської діяльності за 2019-2021 р.р.

ПАТ "Жміївське" було створено шляхом перетворення державного підприємства "Хмелярня ім. Дзержинського" у відкрите акціонерне товариство відповідно до рішення Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській області № 5-25-7/8 від 20 січня 2000 року.

Основним видом діяльності ПАТ "Жміївське" є виробництво та реалізація молока, м'яса, хмелю, зерна та іншої сільськогосподарської продукції.

Компанія є найбільшим підприємством в регіоні. За одним з найважливіших показників, рекомендованих для оцінки розміру господарства - загальним обсягом виробництва в порівнянних цінах - господарство вдвічі перевищує середній показник по області. Загальний обсяг виробництва в секторі тваринництва зменшився протягом аналізованого періоду. На основі аналізу структури грошових надходжень можна визначити спеціалізацію господарства (табл. 2.1).

За даними таблиці можна зробити висновок, що основна частина доходу господарства походить від продажу зернових культур, і ця частка зросла з часом. Це свідчить про те, що господарства відреагували на підвищену попит і сприятливу ситуацію на ринку зернових культур.

Також значна частка доходу господарства становить продаж молока, який забезпечує стабільний прихід коштів. Варто відзначити, що обсяг переробки соняшнику збільшився в 2021 році, в той час як обсяг переробки цукрових буряків зменшився. Отже, можна зробити висновок, що господарство спеціалізується в основному на рослинництві, зокрема на вирощуванні зернових культур.

Таблиця 2.1

Структура грошової виручки ПАТ "Жміївське" у 2019 – 2021 р.р.

Продукція, галузь	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Зерно	273	42,9	337,8	45,6	616,2	48,0
Цукровий буряк	38	6,0	44	5,9	51,4	4,0
Соняшник	19,2	3,0	21,8	2,9	50	3,9
Продукція власного виробництва, реалізована в переробленому вигляді	64,2	10,1	67,2	9,1	85,8	6,7
Інша продукція	12	1,9	14	1,9	56,2	4,4
Разом по рослинництву	406,4	63,9	484,8	65,4	859,6	67,0
Молоко	129,6	20,4	145,8	19,7	190,2	14,8
Велика рогата худоба (жива вага)	15,6	2,5	18,4	2,5	206,6	16,1
Коні					1,2	0,1
Інша продукція	67,2	10,6	72	9,7	1,8	0,1
Разом по тваринництву	212,4	33,4	236,2	31,9	399,8	31,2
Інша продукція	17	2,7	20	2,7	24	1,
Разом по господарству	635,8	100,0	741	100,0	1283,4	100,0

Сільськогосподарське господарство має потенційну врожайність різних культур, яка базується на біокліматичному потенціалі. Для зернових вона становить 25,5 ц/га, для цукрового буряка - 283 ц/га, для соняшника - 17 ц/га, а для кукурудзи на силос - 212 ц/га.

Загальна площа землі господарства становить 6096 га, включаючи 5096 га сільськогосподарських угідь, з яких 4343 га призначені під рілля. Розораність території становить 85,15% (згідно з таблицею 2.2).

Таблиця 2.2

Показники діяльності ПАТ "Жміївське"

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Вартість ВП в порівн. цінах - разом, тис. грн.	264,8	213	283
в т.ч. рослинництва	167,4	137,4	185,6
тваринництва	91,4	75,6	97,4
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	9152	8615,6	8665,2
оборотних активів, тис. грн.	874,6	1269	1691,6
Середньорічна чисельність працівників, чол.	265	247	245
Забезпеченість земельними ресурсами - разом, га	5370	5370	5370
в т.ч. сільськогосподарських угідь	5073	5096	5096
рілля	4343	4343	4343

Джерело: складено автором

ПАТ "Жміївське" змогло збільшити своє виробництво на 6% в порівнянні з 2019 роком, що вдвічі перевищує середній обласний показник.

Незважаючи на послідовне зменшення обсягу основних засобів у 2021 році порівняно з обласними показниками, ПАТ "Жміївське" має обсяг основних засобів, що перевищує ці показники на 25%, а оборотні активи підприємства перевищують середній обласний показник більш ніж в 1,8 рази.

Оцінка виробничо-господарської діяльності підприємства здійснюється шляхом розрахунку системи економічних показників, які відображають економічний та фінансовий стан підприємства. Один із важливих показників ділової активності підприємства - це поточний фінансовий результат за певний період, тобто прибуток, отриманий від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Основні показники, що характеризують фінансовий стан ПАТ "Жміївське", представлені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Оцінка фінансового стану ПАТ "Жміївське" за 2019-2021 р.р., тис грн

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення 2021/2019, %
1. Загальна вартість активів (майна)	544,2	693,9	613,2	112,7
2. Вартість необоротних (довгострокових, постійних) активів	163,1	185,5	179,4	110,0
3. Вартість оборотних (мобільних) активів	381,1	508,4	433,8	113,8
4. Дебіторська заборгованість	85	190,2	119,1	140,1
5. Кредиторська заборгованість	60,9	84,8	94,0	154,4
6. Власний капітал	60,85	84,75	93,95	154,4
7. Залучений капітал	495,8	572,8	544	109,7
8. Фондоозброєність:				
- (за оплатою праці)	3,11	2,63	3,03	97,6
- середньооблікового працівника	10,07	10,43	10,62	105,4
9. Вартість основних засобів:				
- первісна	207,3	250,6	237,8	114,7
- залишкова	46,2	70,6	61,0	132,0
10. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,22	0,28	0,25	+0,03
11. Матеріаломісткість господарської діяльності	0,14	0,07	0,08	60,6
12. Трудомісткість господарської діяльності	0,38	0,48	0,45	120,3
13. Фондомісткість господарської діяльності	0,08	0,10	0,10	118,1
14. Матеріаловіддача	7,15	14,34	11,80	165,1
15. Коефіцієнт співвідношення:				
- необоротних і оборотних активів	0,43	0,36	0,41	-0,02
- оборотних і необоротних активів	2,34	2,74	2,42	+0,08
16. Середньооблікова чисельність працівників	181	В 180	183	+2

За зазначений період загальна вартість активів компанії зросла до 112,7% порівняно з рівнем у 2019 році. Зростання вартості основних засобів склало +10%, що свідчить про вчасне введення нового обладнання в експлуатацію.

Вартість оборотних активів зросла на 113,8%, перевищуючи темпи зростання вартості основних засобів. Це позитивно впливає на діяльність

компанії. Зауважимо, що дебіторська заборгованість збільшилася на 40,1%, що вимагає зменшення цього показника, але з урахуванням збереження клієнтської бази. Кредиторська заборгованість зросла швидше (+54,4%), що свідчить про затримки в розрахунках з кредиторами.

Власний капітал збільшився на 54,4%, тоді як позиковий капітал зросли лише на 9,7%. Це свідчить про те, що компанія намагається фінансувати свою діяльність з власних ресурсів. Збільшення позикового капіталу пов'язане зі зростанням кредиторської заборгованості.

Залишкова вартість основних засобів зросла до 114,7%, а коефіцієнт зносу основних засобів збільшився з 0,22 у 2019 році до 0,25 у 2021 році.

Показником, який відображає рівень забезпеченості компанії основними виробничими фондами на одного працівника, є фондоозброєність. Збільшення середньорічної вартості основних засобів призвело до зростання рівня фондоозброєності на одного працівника (+5,4%). Продуктивність праці знизилася на 2,4%, переважно через збільшення витрат.

Капіталомісткість, яка відображає витрати на основні засоби на одиницю валової продукції, зросла на 18,1% внаслідок збільшення вартості основних засобів. Рівень трудомісткості збільшився на 20,3% через зростання витрат на оплату праці.

Раціоналізація використання матеріальних ресурсів є дуже важливим економічним питанням. Основними показниками, що характеризують використання матеріальних ресурсів, є матеріаломісткість та матеріаловіддача. За аналізований період матеріаломісткість господарської діяльності суттєво знизилася - на 60,6%. Це пов'язано зі зменшенням матеріальних витрат. Таке зниження відбулося завдяки використанню нових машин та обладнання.

Відповідно, матеріаловіддача склала 165,1%, що є оберненою величиною до матеріаломісткості. Це означає, що у виробництві використовується менше матеріалу, ніж очікувалося. На матеріаломісткість

впливає якість сировини. Якщо якість сировини висока, можна зменшити матеріаломісткість, заощадити робочу силу та зменшити кількість відходів.

Співвідношення необоротних активів до оборотних активів поступово зменшилось (0,02 п.п.), в той час як співвідношення оборотних активів до необоротних активів збільшилось. Це свідчить про збільшення оборотних активів підприємства. Збільшення частки оборотних активів відбулося за рахунок збільшення кредиторської заборгованості.

Середньооблікова кількість працівників також збільшилася на двох осіб у період з 2019 по 2021 рік.

Один з найважливіших показників фінансового стану підприємства є ліквідність, що визначає його здатність в будь-який момент виконувати свої зобов'язання перед кредиторами. Ліквідність відображається у здатності підприємства реалізувати активи та отримати грошові кошти для погашення зобов'язань перед постачальниками, банками, бюджетом та працівниками. Ліквідне підприємство має поточні активи, що перевищують короткострокові зобов'язання.

Усі активи підприємства можуть бути класифіковані за ступенем ліквідності, тобто здатністю швидко перетворюватися на грошові кошти. До більш ліквідних активів належать групи А1, А2 і А3. Зобов'язання також можна розглядати з точки зору їхньої ліквідності.

Незважаючи на невелике зниження коефіцієнта платоспроможності (1,38 п.п.), його значення все ще перевищує нормативні показники. Це свідчить про те, що підприємство перебуває в гарному фінансовому стані та має достатньо оборотних коштів для своєчасного погашення поточних зобов'язань протягом року.

Зменшення коефіцієнта поточної ліквідності свідчить про зменшення активів, які можуть бути негайно реалізовані (грошові кошти та дебіторська заборгованість). Однак, значення цього коефіцієнта залишається в межах норми.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився протягом звітного періоду, але все ще знаходиться в межах норми. На кінець року підприємство зможе в один раз погасити всі свої короткострокові зобов'язання.

Таблиця 2.4

Оцінка ліквідності ПАТ “Жміївське” за 2019 – 2022 р.р.

Показники	норматив	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення 2021/2019,%
1	2	3	4	5	6
1. Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	>1	7,87	4,20	6,49	-1,38
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	3,38	1,92	2,91	-0,47
3. Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	>0,5	6,37	3,10	4,98	-1,39
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	1,63	0,35	1,13	-0,49
5. Частка оборотних активів в загальній сумі активів	За планом	0,70	0,73	0,71	0,01
6. Частка виробничих запасів в оборотних активах	>0,5	0,05	0,11	0,05	0

Джерело: складено автором

Частка кредиторської заборгованості у загальних оборотних активах підприємства збільшилася, що призвело до незначного зростання частки оборотних активів у загальній сумі активів. Однак частка виробничих запасів в оборотних активах залишилася на попередньому рівні, хоча нижче норми. Ці дані свідчать про те, що підприємство є платоспроможним і має достатню ліквідність.

Фінансова стійкість підприємства визначається системою фінансових коефіцієнтів, які розраховуються на основі співвідношення активів і пасивів балансу. Вона є важливою складовою загальної стійкості підприємства і формується в процесі фінансової та загальноекономічної діяльності.

Ефективне управління фінансовою стійкістю підприємства є необхідною складовою системи фінансового менеджменту, яка взаємодіє з іншими управлінськими системами. Це включає керування доходами та витратами, активами, капіталом і грошовими потоками, а також оптимізацію структури капіталу та інших аспектів діяльності підприємства.

Загальною характеристикою фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість, яка може бути концептуально визначена як аналітична інтерпретація.

В сучасній науковій літературі використовуються методологічні та методичні принципи для визначення фінансової стійкості підприємства. Ці принципи допомагають зрозуміти економічну сутність цієї категорії і провести аналіз фінансового стану підприємства.

Коефіцієнт автономії відображає частку власного капіталу у загальних коштах підприємства. За аналізований період він залишався в межах норми, але зменшився на незначну величину. Це свідчить про повне самофінансування заборгованості підприємства і певне зростання фінансової залежності.

Збільшення коефіцієнта фінансової залежності свідчить про поступове зростання залежності підприємства від позикового капіталу.

Коефіцієнт достатності капіталу залишився на попередньому рівні і відповідає нормам.

Таблиця 2.5

Оцінка фінансової стійкості ПАТ “Жміївське” за 2019 – 2021 р.р.

Показники	Норма- тив	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення 2021/2019%
1. Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	>0,5	0,91	0,83	0,89	-0,02
2. Маневреність робочого капіталу	За планом	0,74	0,90	0,76	0,02

Продовження таблиці 2.5

3. Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	1,10	1,21	1,13	0,03
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,5	0,67	0,68	0,67	0
5. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,09	0,17	0,11	0,02
6. Коефіцієнт залучених джерел в необоротних активах	<0,1	0,00	0,00	0,01	0,01
7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	<0,5	0,00	0,00	0,00	0
8. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	0,00	0,00	0,03	0,03
9. Коефіцієнт поточних зобов'язань	>0,5	1,00	1,00	0,97	-0,03
10. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	<0,1	0,10	0,21	0,13	0,03
11. Коефіцієнт забезпечення власними коштами	>0,1	0,87	0,76	0,84	-0,03
12. Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	10,24	4,73	7,86	-2,38

Джерело: складено автором

Коефіцієнт достатності капіталу не змінився і знаходиться в межах норми.

Залежність компанії від кредиторів визначається шляхом розрахунку коефіцієнта концентрації залученого капіталу. Його значення залишається в межах норми та поступово зростає. Значення цього показника є незначним, оскільки компанія не бере на себе ризик надання коштів у кредит і фінансує свою господарську діяльність виключно за рахунок власних коштів.

Коефіцієнт поточних зобов'язань зменшився на 0,03 п., але залишається в межах норми.

Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу у 2021 році знаходиться в межах норми. Отже, підприємство є фінансово стійким та автономним. Значення коефіцієнта фінансової стійкості також поступово

зменшується, але залишається значно вище порогового значення. Це означає, що компанія має стабільне фінансове становище і не залежить від зовнішнього фінансування.

Аналіз ділової активності є важливим етапом оцінки фінансового стану підприємства. У результатах такого аналізу зацікавлені внутрішні та зовнішні користувачі інформації. Ділова активність підприємства вимірюється відношенням обсягу виробництва або прибутку до попередніх ресурсів або відношенням обсягу виробництва або прибутку до витрат (табл. 2.6).

У звітному періоді дещо зросли обсяги реалізації продукції (на 9,4%) та чистого прибутку (на 9,3%). Водночас фактичний обсяг виробництва зменшився (до 98,2%).

Валовий прибуток збільшився незначно - лише на 0,7%. Чистий прибуток або збиток у звітному кварталі був прибутковим, збільшившись на 7,8%.

Таблиця 2.6

Оцінка ділової активності ПАТ “Жмійвське” за 2019 – 2021 р.р., тис грн

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення 2021/2019 %
1	2	3	4	5
1. Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4002	4773,7	4380,0	109,4
2. Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3335,1	3978,3	3649,7	109,3
3. Фактичні обсяги виробництва продукції (робіт, послуг)	248,7	252,4	244,2	98,2
4. Валовий фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):				
- прибуток	325,5	338,7	327,8	100,7
- збиток				

Продовження таблиці 2.6

5. Чистий фінансовий результат:				
- прибуток	66,4	76,3	71,5	107,8
- збиток				
6. Продуктивність праці (по оплаті праці)	49,0	45,6	45,3	92,5
7. Фонд оплати праці:				
- річний	68,1	87,2	80,6	118,3
- місячний	5,68	7,27	6,71	118,3
8. Фондовіддача	24,9	31,2	22,7	-2,2
9. Фондомісткість господарської діяльності	0,04	0,03	0,04	0
10. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	8,25	8,95	7,75	-0,5
11. Тривалість обороту оборотних активів	44,23	40,80	47,11	106,5
12. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,58	7,45	6,54	-0,04
13. Тривалість обороту власного капіталу	55,47	49,02	55,85	100,7

Джерело: складено автором

Ресурси на заробітну плату зросли як в річному, так і в місячному обчисленні. Це пов'язано зі збільшенням середньомісячної заробітної плати працівників компанії.

Фондомісткість має тенденцію до збільшення.

Зниження рентабельності активів свідчить про зниження ефективності використання активів компанії.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів збільшився до 8,95 та зменшився до 7,75 у 2021 році, що свідчить про зміни в обороті та вартості активів. У 2020 році оборотність збільшилася. Отже, оборотність поточних активів збільшилася; у 2021 році товарообіг зменшився і оборотність поточних активів зменшилася. Вартість активів щороку зростала.

Оборотність власного капіталу також збільшилася у 2020 році та зменшилася у 2021 році. Це пов'язано зі збільшенням товарообороту у 2020 році та зменшенням у 2021 році.

Зміни в тривалості оборотних активів можна пояснити змінами в оборотності оборотного капіталу та оборотності капіталу. Загальне збільшення оборотності оборотних активів свідчить про більш ефективне їх використання в аналізованому періоді.

2.2 Оцінка ефективності капітальних інвестицій при реалізації інноваційних проектів на підприємстві

У процесі виробництва прийнято рішення про реалізацію інвестиційних проектів, які відтворюють основні фонди за рахунок капітальних вкладень.

Загальноновизнано, що інвестиційні ресурси у формі капітальних вкладень можна поділити на ті, що безпосередньо спрямовуються в сільське господарство, і ті, що спрямовуються на розвиток сільського господарства в цілому як сфери діяльності. Крім коштів, безпосередньо спрямованих на розвиток сільського господарства, капітальні інвестиції на розвиток сільського господарства в цілому включають ряд витрат, таких як кошти на будівництво підприємств і організацій, що забезпечують сільськогосподарські підприємства технікою та її ремонт, створення сільськогосподарських науково-дослідних установ, підприємств з виробництва будівельних матеріалів, переробки сільськогосподарської продукції тощо.

Основними напрямками використання капітальних вкладень як джерела інвестицій у сільськогосподарське виробництво є капітальне будівництво та реконструкція об'єктів рослинництва і тваринництва, майстерень, житла, об'єктів культурно-побутового призначення, придбання засобів виробництва (машин, обладнання), створення стад робочих тварин, племінних тварин, капітальний ремонт основних засобів виробничого і невиробничого

призначення, рекультивація земель, багаторічне заліснення і закладення насаджень.

Загальний обсяг капітальних інвестицій у кожному сільськогосподарському підприємстві залежить від обсягів виробництва та перспектив розвитку. Основним джерелом фінансування капітальних інвестицій для підприємств та фермерських господарств є власний капітал. Інші фактори включають амортизацію, дохід від продажу тваринницької продукції та відрахування з чистого прибутку.

Однак аналіз господарської діяльності останніх років показує, що в українських сільськогосподарських підприємствах суттєво змінився характер та обсяг джерел фінансування відтворення основних засобів, серед яких прибуток, амортизація, державні капітальні вкладення та кредити. Ці джерела є настільки мізерними, що навіть просте відтворення техніки в сільському господарстві не забезпечується.

Це є основною причиною тенденцій, що спостерігаються на сучасному ринку сільськогосподарської техніки.

Управління ефективністю використання коштів на капітальні інвестиції; дослідження того, як змінюється породний склад основних стад худоби при реалізації планів капітальних інвестицій на їх формування; визначення того, як змінюється структура основних засобів при експлуатації нових заводів і виробничого обладнання; використання капітальних інвестицій для управління виконанням плану тощо - завдання економічного аналізу.

Джерелами аналізу є нормативно-правова база, кошторисна документація, титульні списки, дані синтетичного та аналітичного обліку.

Використовуються зведені фінансові плани, баланси та інші дані статистичної звітності.

Аналіз капітальних інвестицій на створення основного стада в ПАТ "Жміївське"

Основне стадо може підтримуватися як за рахунок переведення до нього власних відремонтованих корів, так і за рахунок закупівлі племінних корів ззовні.

Проаналізуємо вплив капітальних інвестицій на формування основного стада на собівартість однієї корови у 2021 році (Таблиця 2. 8)

Крім того, капітальні інвестиції були спрямовані на технічне переоснащення та модернізацію.

Капітальні витрати зменшились на 75192 грн. за рахунок скорочення поголів'я на 20 телиць; капітальні витрати збільшились на 26052 грн. за рахунок збільшення вартості однієї телиці на 26052 грн. у 2004 році; капітальні витрати збільшились на 26052 грн. за рахунок збільшення вартості однієї телиці на 26052 грн. у 2004 році.

Таблиця 2.7

Склад витрат на зміст і експлуатацію устаткування, тис. грн.

№ п/п	Статті витрат	2020 р.	2021 р.	Приріст	
				тис.грн.	%
1.	Витрати на будівельні роботи	3900	3750	-150	-3,85
2.	Витрати на технічне переозброєння	2190	2140	-50	-2,28
3.	Витрати капітальний ремонт з продовжуваним терміном устаткування і транспортних засобів	1800	1740	-60	-3,33
4.	Витрати на реконструкцію	780	879	99	12,69
5.	Витрати на пусконаладжувальні роботи	930	1120	190	20,43
	Разом	9600	9629	29	0,30

Джерело: складено автором на основі внутрішньої звітності

Наступним кроком необхідно проаналізувати зміну обсягів капітальних вкладень для формування основного стада поголів'я молодняку на вартість 1 голови ремонтного молодняку та зміну обсягів капітальних вкладень для

формування основного стада поголів'я молодняку на вартість 1 голови ремонтного молодняку у 2021 році (таблиця 2.8 та 2.9)

Таблиця 2.8

Зміна суми капітальних вкладень для формування основного стада поголів'я молодняку на вартість 1 голови ремонтного молодняку у 2021 році

Статеві-вікові групи	Поголів'я			Вартість 1 голови, грн		
	План	Факт.	Відхилення, гол	План	Факт.	Відхилення, грн
Нетелі	150	130	-20	3759,6	3960	+200,4
Перевірювані свиноматки	105	120	+15	1634,1	1478,9	-155,2

Джерело: складено автором на основі внутрішньої звітності

Таблиця 2.9

Зміна суми капітальних вкладень для формування основного стада поголів'я молодняку на вартість 1 голови ремонтного молодняку у 2021 році

Статеві-вікові групи	Сума кап. вкладень, грн.			Відхилення, грн		
	План	Умов.	Факт.	Загальні	За рахунок	
					Поголів'я	Вартості
Нетелі	563940	488748	514800	-49140	-75192	+26052
Перевірювані свиноматки	171581	196092	177468	+5887	+24511	-18624

Джерело: складено автором на основі внутрішньої звітності

Через збільшення кількості свиноматок під наглядом на 15, капітальні витрати зросли на 2 511 грн., ціна на одну свиноматку зменшилася на 155,2 грн., а капітальні витрати зменшилися на 1 664 грн.

Невиконання плану з переведення телиць на ВРХ, на думку експертів, є наслідком недостатнього обмеження зростання поголів'я вирощуваних тварин. Збільшення кількості свиноматок, переведених в основне маточне стадо,

допомогло зупинити тенденцію до скорочення поголів'я свиней на господарстві.

Наразі свиноматки в основному поповнюються за рахунок ремонтного молодняку, який є у власності підприємства. Коштів на придбання племінних свиней немає. Таким чином, можливості покращити породний склад сільськогосподарських тварин обмежені.

Капітальні інвестиції - це необхідні витрати на нові або відремонтовані основні засоби для реалізації інноваційних проектів.

Таблиця 2.10

Аналіз впливу факторів на вартість 1 голови молодняку, що переводиться в основне стадо

Група ремонтного молодняку	Вартість 1 голови, грн.			Відхилення, грн		
	План	Умов.	Факт.	Загальні	За рахунок	
					Живої маси	Собівартості
Нетелі	3759,6	3856	3960	+200,4	+96,4	+104
Перевірювані свиноматки	1634,1	1455,6	1478,6	-155,2	-178,5	+23,3

Джерело: складено автором

Економічна оцінка показників капітальних інвестицій та виконання плану ферми в грошовому вираженні показала, що підприємству вигідніше забезпечити виконання плану і знизити собівартість однієї тварини, навіть за рахунок поголів'я худоби.

З наведених вище даних можна зробити висновок, що заплановані капітальні інвестиції не досягли очікуваних результатів через відхилення від плану капітальних інвестицій. Як позитивний результат слід відзначити зменшення капітальних інвестицій на 18624 грн. за рахунок зменшення ціни однієї голови худоби на 155,2 грн.

2.3 Розробка напрямків інноваційного розвитку підприємства за рахунок підвищення ефективності капіталовкладень

Оцінка, проведена під час постановки завдань, за характером і послідовністю робіт відповідає вимогам передпроектного аналізу, а отримані результати характеризують можливі напрями капітального інвестування в ПАТ "Жміївське" та оцінку індикативних показників ефективності.

Розрахунок капітальних вкладень - це процес визначення суми коштів, які необхідно інвестувати в проект або підприємство для придбання, розширення або покращення активів, які вважаються капітальними.

Розрахунок капітальних вкладень потребує врахування термінів будівництва споруд, посадки багаторічних культур і термінів придбання машин та обладнання, а також термінів виходу на проектну потужність підприємства і пов'язаних з цим витрат, що дозволить більш раціонально визначити черговість їх здійснення. Слід також зазначити, що капітальні витрати будуть зменшені на ліквідаційну вартість (за вирахуванням податків) старого обладнання, машин та будівель.

При розрахунку капітальних вкладень важливо враховувати не лише прямі витрати на придбання або будівництво активів, але й інші витрати, пов'язані з введенням активів в експлуатацію

Приклади розрахунків витрат на придбання зернозбирального комбайна John Deere 9660sts, заміну зношених тракторів ДТ-75 та Т-150 на МТЗ-1221, придбання ґрунтообробного дискового агрегату АГД-2,8 та будівництво сучасної теплиці для вирощування овочів (томатів) наведені в Таблиці 2.11

Розрахунок розміру капітальних витрат на впровадження інноваційного проекту включає оцінку всіх необхідних витрат, пов'язаних з реалізацією проекту.

Таблиця 2.11

Розрахунок розміру капітальних витрат на впровадження інноваційного проєкту ПАТ “Жміївське”

Показники	Придбання та впровадження, грн			
	John Deer 9660 sts	МТЗ-1221	АГД-2,8	Теплиця під овочі
1	2	3	4	5
Капітальні витрати, всього	1520000	203000	31600	409500
у т.ч. вартість машини (обладнання)	1520000	203000	31600	390000
вартість впровадження	-	-	-	19500
Поточні витрати	214922	54911	11060	196284
Всього витрат	1734922	257911	42600	605784

У цьому прикладі інвестиції у придбання комбайна John Deer 9660 sts та трактора МТЗ-1221 належать до групи інвестицій, необхідних для підтримки фермерського господарства, які здійснюються, коли гранична норма прибутку перевищує нуль. Інвестиції на придбання дискового агрегату АГД-2,8 належать до групи, що передбачає економію витрат, в той час як інвестиції на будівництво теплиці передбачають збільшення загальної суми прибутку від фермерського господарства. Тому гранична норма рентабельності в цих випадках повинна бути не менше 1,25 банківського відсотка на інвестований капітал.

Якщо чистий прибуток від реалізації мети капітальних інвестицій ПАТ "Жміївське" є від'ємним, цей варіант виключається з розгляду і необхідно додатково оцінити альтернативні варіанти. До таких варіантів належать, зокрема, інші нові технології, використання існуючих будівель, споруд та обладнання, кооперація та спільне використання об'єктів капітальних інвестицій.

При заміні старої технології на нову доцільно обирати об'єкт капітальних інвестицій шляхом порівняння середньорічних витрат за обома

варіантами та визначення додаткової прибутковості нового варіанту. Приклади таких розрахунків наведені в таблицях 2.12-2.16 нижче.

У цьому прикладі інвестиції в комбінації є обов'язковими капітальними вкладеннями, коли гранична норма прибутку перевищує нуль.

Результати розрахунків, виконаних у наведених вище умовах прикладу, показують, що така інвестиція не буде прибутковою. Отже, купувати комбайн у ПАТ "Жміївське" економічно недоцільно, оскільки вигідніше скористатися послугами сторонньої організації.

Розрахунок змін у доходах та витратах внаслідок реалізації інноваційних проектів - це процес визначення очікуваних змін у фінансових показниках, які відбудуться після впровадження інноваційного проекту. Цей розрахунок дозволяє оцінити вплив проекту на прибуток, витрати та інші фінансові параметри підприємства.

Таблиця 2.12

Розрахунок змін у доходах та витратах внаслідок реалізації інноваційних проектів - закупівель обладнання шляхом часткового аналізу бюджету (на прикладі придбання зернозбирального комбайну John Deer 9660 sts)

Показники	Стара технологія	Нова машина	Зміна доходів (+) і збитків (-)
Поточні матеріальні та грошові витрати:			
- заробітна плата	-	8000	- 8000
- паливе	-	10000	- 10000
- послуги сторонніх організацій	154700	-	+ 154700
- амортизацію	-	152000	- 152000
- інші витрати	-	28033	- 28033
Разом	154700	198033	- 43333

Джерело: розраховано автором на основі внутрішньої звітності

Опираючись на дані таблиці, можна зрозуміти, що витрати на нову техніку перевищують стару, але ці інвестиції у майбутньому є дуже вигідними.

Таблиця 2.13

Розрахунок зміни доходів та витрат внаслідок реалізації інноваційних проектів, пов'язаних з придбанням обладнання, з використанням методу часткового бюджетного аналізу (на прикладі придбання трактора МТЗ-1221)

Показники	Стара машина	Нова машина	Зміна доходів (+) і збитків (-)
1	2	3	4
Поточні матеріальні та грошові витрати:			
- заробітна плата	40000	40000	0
- паливо	25600	21120	+ 4480
- амортизацію	20000	18473	+ 1527
- інші витрати	12400	10898	+ 1502
Разом	98000	90491	+ 7509

Джерело: складено автором на основі внутрішньої звітності

Аналіз результатів розрахунків з таблиць 2.11 і 2.12 підтверджує, що заміна трактора ДТ-75 на МТЗ-1221 є економічно доцільною для ПАТ "Жміївське", оскільки це дозволить збільшити їх доходи на понад 7 тисяч гривень. Також розрахунки додаткової доходності від впровадження ґрунтообробного дискового агрегату АГД-2,8 показують доцільність такого проекту, оскільки доходи компанії зростуть майже на 8 тисяч гривень. Крім того, інвестування у будівництво сучасної теплиці з автоматизованим процесом вирощування томатів і використанням крапельного зрошення також принесе ПАТ "Жміївське" приблизно 13 тисяч гривень додаткового доходу.

У визначенні витрат і доходів по цілях ПАТ "Жміївське" важливо також враховувати розподіл основних засобів за групами. Оскільки норми амортизації встановлюються щоквартально у відсотках до балансової вартості кожної групи основних засобів на початок звітного періоду.

Згідно чинного законодавства амортизації підлягають витрати на:

- придбання техніки за методом аналізу "часткових бюджетів"

Таблиця 2.14

Розрахунок зміни доходів і витрат від впровадження інноваційного проекту
(на прикладі застосування ґрунтообробного дискового агрегату АГД-2,8)

Показники	Стара технологія	Нова машина	Зміна доходів (+) і збитків (-)
Поточні матеріальні грошові витрати:			
- послуги сторонніх організацій	18802	-	+ 18802
- амортизація	-	7900	- 4950
- інші витрати	-	3160	- 1980
Разом	18802	11060	+ 7742

Основні кроки розрахунку з використанням методу аналізу "часткових бюджетів" такі:

1. Визначення витрат на придбання техніки: оцінюється вартість техніки, включаючи придбання, доставку, монтаж і будь-які інші пов'язані витрати.

2. Оцінка збільшення доходів: визначається, як впровадження нової техніки може позитивно вплинути на ваші доходи. Розгляньте фактори, такі як підвищення продуктивності, збільшення обсягу продажів або поліпшення якості товарів чи послуг. Оцініть очікуване збільшення доходів, враховуючи ці чинники.

3. Оцінка зміни витрат: враховується як впровадження нової техніки може змінити витрати. Наприклад, може зменшитися кількість працівників, потрібних для виробництва, або витрати на енергію та обслуговування. Оцініть очікувану зміну витрат, враховуючи ці фактори.

4. Розрахунок різниці між доходами і витратами: порівнюється збільшення доходів зі зміною витрат. Якщо доходи переважають витрати, можна вважати, що впровадження проекту є фінансово вигідним.

Таблиця 2.15

Розрахунок зміни доходів і витрат від впровадження інноваційного проєкту - придбання техніки за методом аналізу “часткових бюджетів”
(на прикладі будівництва сучасної теплиці під овочі)

Показники	Стара технологія	Нова технологія	Зміна доходів (+) і збитків (-)
Поточні матеріальні грошові витрати:			
- заробітна плата	-	108000	+ 108000
- паливо	-	8000	+ 8000
- засоби захисту	-	27500	+ 27500
- мінеральні добрива	-	7190	+ 7190
- електроенергія	-	1750	+ 1750
- амортизація	-	26000	+ 26000
- інші витрати	-	17844	+ 17844
Разом	0	196284	+ 196284

- придбання основних засобів, нематеріальних активів та довгострокових активів, необхідних для здійснення господарської діяльності;

- витрати, пов'язані з самостійним виробництвом основних засобів для створення довгострокових матеріальних активів, призначених для використання в господарській діяльності, включаючи витрати, пов'язані з виплатою заробітної плати працівникам, зайнятим у виробництві цих основних засобів;

- витрати на ремонт, реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення основних фондів, що перевищують 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних фондів, що підлягають амортизації, на початок звітнього року;

- капітальні поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом, тобто іригація, осушення та інші подібні капітальні поліпшення земель;

- капітальні інвестиції, отримані платником податку з бюджету у вигляді цільових позик на придбання (створення) об'єктів інвестування (основних засобів та нематеріальних активів).

Термін окупності проекту (в роках) визначається співвідношенням між сумою капітальних витрат і середньорічним прибутком.

Норму рентабельності для кожного об'єкта капітальних вкладень слід розраховувати у відсотках, як відношення 100-кратного середньорічного прибутку до суми капітальних витрат і як відношення 100-кратного середньорічного прибутку до суми капітальних витрат.

Для розрахунку вигод і витрат необхідно помножити витрати (вигоди) на ставку дисконтування для відповідного року, щоб зробити їх порівнянними.

Припущення для розрахунку чистої теперішньої вартості та рентабельності капітальних витрат для деяких цілей капітальних інвестицій фермерів наведені в Таблицях 2.17-2.21.

Розрахунки враховують відшкодування витрат на основні засоби для реалізації цілей капітальних інвестицій шляхом перенесення на наступні періоди. Наприклад, ПАТ "Жміївське" в таблиці може відшкодувати витрати на придбання зернозбирального комбайна John Deere 9660 sts (включаючи поточні витрати на технічне обслуговування) за рахунок доходу від реалізації цільових капітальних інвестицій лише на п'ятий рік.

Розрахунок враховує відшкодування вартості основних засобів шляхом перенесення залишку на наступні періоди для реалізації цільового показника капітальних інвестицій.

Наприклад, ПАТ "Жміївське" може відшкодувати витрати на придбання зернозбирального комбайна John Deere 9660 sts (включаючи поточні витрати на технічне обслуговування) лише на п'ятий рік після реалізації цільового показника капітальних інвестицій за рахунок отриманого доходу.

John Deere 9660 STS має велику продуктивність, ефективну систему очищення та сепарації, що дозволяє збирати великі обсяги зернових культур за короткий проміжок часу. Він також оснащений передовими технологіями, такими як системи автоматизації та моніторингу, що полегшують роботу оператора та забезпечують високу якість збирання.

Якщо ви власник сільськогосподарського підприємства, комбайн John Deere 9660 STS дозволить вам ефективно збирати власний урожай зернових культур, знизити час і зусилля, пов'язані з ручним збиранням, і підвищити загальну продуктивність вашого господарства/

Якщо ви надаєте сільськогосподарські послуги іншим фермерам, володіння комбайном John Deere 9660 STS дозволить вам пропонувати послуги збирання зернових з високою якістю та ефективністю. Це може стати додатковим джерелом доходу для вашого підприємства.

Придбання комбайну John Deere 9660 STS для власних потреб і надання послуг іншим товаровиробниками є гарною ідеєю, особливо якщо ви займаєтесь сільським господарством або сільськогосподарськими послугами. John Deere 9660 STS є потужним комбайном, який широко використовується для збирання зернових, таких як пшениця, кукурудза, соя та інші.

Таблиця 2.17

Розрахунок приведених витрат за ціллю капітальних вкладень, яка передбачає придбання комбайну “John Deere 9660 sts” для власних потреб і надання послуг іншим товаровиробниками

Прогнозні показники	Вартість по роках експлуатації, тис. грн						
	1	2	3	4	5	6	7
1. Капітальні витрати на придбання	1520,0	-	-	-	-	-	-
2. Поточні витрати (без врахування амортизації)	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0
3. Разом витрат	1566,0	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0
4. Дисконт	0,8929	0,7972	0,7118	0,6355	0,5674	0,5066	0,4523

Продовження таблиці 2.17

5. Дисконтовані (приведені) витрати	1398,3	36,7	32,7	29,2	26,1	23,3	20,8
6. Вигоди від придбання комбайна	154,7	154,7	154,7	154,7	154,7	154,7	154,7
6.1. Економія витрат у господарстві							
6.2. Доходи від надання послуг	299,4	299,4	299,4	299,4	299,4	299,4	299,4
6.3. Ліквідаційна вартість (за вирахування податків)	-	-	-	-	-	-	39,5
6.4. Разом вигод	454,1	454,1	454,1	454,1	454,1	454,1	493,6
7. Дисконтовані вигоди	405,5	362,0	323,2	288,6	257,7	230,0	223,3
8. Чистий результат (чиста приведена вартість) (п.7 – п.5)	-992,8	-667,5	-377,0	-117,6	113,9	297,4	502,3

Джерело: Складено автором

Справді, придбання комбайну John Deere 9660 STS може бути гарною ідеєю для власних потреб у сільському господарстві або для надання послуг іншим товаровиробникам. Цей комбайн є потужним та широко використовується для збирання зернових культур, таких як пшениця, кукурудза, соя та інші, його потужні двигуни та передові технології дозволяють швидко та ефективно збирати великі обсяги зерна за короткий проміжок часу. Це дозволяє вам збільшити виробничі обсяги та знизити час, необхідний для збирання урожаю.

Завдяки високій якості збирання комбайн John Deere 9660 STS має ефективну систему очищення та сепарації, яка допомагає видалити небажані домішки та забезпечити високу якість збираного зерна. Це особливо важливо для виробників, які продають зерно на ринку або використовують його для власного виробництва продуктів харчування.

Таблиця 2.18

Розрахунок приведених витрат за ціллю капітальних вкладень, яка передбачає придбання ґрунтообробного дискового агрегату АГД-2,8

Прогнозні показники	Вартість по роках експлуатації, тис. грн							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Капітальні витрати на придбання	31,6	-	-	-	-	-	-	-
2. Поточні витрати (без врахування амортизації)	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
3. Разом витрат	33,8	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
4. Дисконт	0,8929	0,7972	0,7118	0,6355	0,5674	0,5066	0,4523	0,4039
5. Дисконтовані (приведені) витрати	30,2	2,6	2,3	2,0	1,8	1,6	1,4	1,3
6. Вигоди від придбання агрегату								
6.1. Економія витрат у господарстві	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
6.2. Ліквідаційна вартість (за вирахування податків)	-	-	-	-	-	-	-	1,0
6.3. Разом вигод	188,3	188,3	188,3	188,3	188,3	188,3	188,3	188,3
7. Приведені вигоди	8,9	8,0	7,1	6,4	5,7	5,1	5,0	8,9
8. Чистий результат (чиста приведена вартість) (п.7 – п.5)	-21,3	-15,8	-11,0	-6,7	-2,8	0,6	3,6	7,6

Джерело: Складено автором

Розрахунки в таблиці показують, що для інвестування в придбання дискового агрегату АГД-2,8 для обробітку ґрунту дисконтований термін

Продовження таблиці 2.19

6.3. Ліквідаційна вартість (за вирахування податків)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,2
6.4. Разом вигод	195,0	195,0	195,0	195,0	195,0	195,0	195,0	195,0	195,0	205,2
7. Дисконтовані вигоди	174,1	155,5	138,8	123,9	110,6	98,8	88,2	78,8	70,3	66,1
8. Чистий результат (чиста приведена вартість) (п.7 – п.5)	-283,0	-209,1	-143,2	-84,4	-31,8	15,1	41,9	37,4	33,4	33,1

Планові показники витрат і доходів ПАТ “Жміївське” використовуються при детальному вивченні джерел фінансування річних капітальних вкладень у розрізі місяців (кварталів).

Розрахунок річного прибутку можна здійснювати за формою наведеною в табл. 2.20.

Таблиця 2.20

Річний план інвестицій ПАТ “Жміївське”, тис грн

№ п/п	Назва інвестиційних проектів і заходів	Інвестиції						
		в основний капітал	в оборотний та перемінний капітал	Разом	у тому числі по кварталах (місяцях) року			
					I	II	III	IV
1.	Придбання зернозбирально го комбайну “John Deer 9660 sts”	1520,0	149,4	1669,4	x	x	1538,0	131,4
2.	Придбання трактору МТЗ-1221 на заміну трактора ДТ-75	203,0	90,5	293,95	30,8	19,9	19,9	19,9
3.	Придбання трактору МТЗ-1221 на заміну трактора Т-150	203,0	90,5	293,95	30,8	19,9	19,9	19,9
4.	Придбання ґрунто-обробного агрегату „АГ 2,8”	31,6	11,6	43,2	35,5	3,8	x	3,9

Продовження таблиці 2.20

Всього	1957,6	407,5	780,5	97,1	43,6	1577,8	175,1
--------	--------	-------	-------	------	------	--------	-------

Згідно розрахунків, за оптимістичним варіантом господарство може отримати середньорічний чистий прибуток у сумі 4715,1 тис. грн, з можливими власними ресурсами – 4787,8 тис. грн, а у песимістичному варіанті, відповідно – 622,4 і 695,1 тис. грн.

Таблиця 2.21

Розрахунок річного прибутку фермерського господарства

№ п/п	Показники	Прибуток, грн.	
		оптимістичний	песимістичний
1	2	3	4
1.	Надходження від продажу продукції	10196029	6103337
2. Витрати на виробництво:			
2.1.	Виробнича та передпосівна обробка ґрунту (2256 грн x 640 га) + (355 грн x 558 га)	1641930	1641930
2.2.	Оплата праці з нарахуванням 1,572 (26 чол. x 1130 x 12) + (50 x 3000 x 3)	709236	709236
2.3.	Насіння (92400 + 7856 + 2340 + 70000)	172596	172596
2.4.	Добрива (355 грн x 1200 т)	426000	426000
2.5.	Засоби захисту рослин (12000 дол. x 8,1)	97200	97200
2.6.	Пальне (50 т. x 1000 x 10)	500000	500000
2.7.	Витрати на ремонти (484720 x 0,11)	536219	536219
2.8.	Інші витрати 0,05 x (129084 + 171360 + 90821 + 111384)	25132	25132
2.9.	Послуги МТС	193200	193200
Всього змінних витрат		4301514	4301514
2.9.	Амортизаційні відрахування (0,15 x 484720)	72708	72708
Всього виробничих витрат		4374222	4374222
2.10.	Орендна плата (500 га x 689 грн.)	344500	344500

Продовження таблиці 2.21

2.11.	Фіксований податок (140 га x 3387 грн)	474180	474180
2.12.	Інші податки та обов'язкові платежі	-	-
2.13.	Витрати на утримання сім'ї (3 чол. x 8000 грн. x 12)	288000	288000
3.	Всього витрат	5480902	5480902
4.	Прибуток до використання	4715127	622435
5.	Власні інвестиційні ресурси	4787835	695143

Розрахунок річного прибутку фермерського господарства може бути складним завданням, оскільки він залежить від багатьох факторів, таких як площа оброблюваної землі, типи вирощуваних культур, витрати на виробництво, ціни на продукцію та багато іншого.

Основні етапи розрахунку річного прибутку фермерського господарства:

Визначення валового доходу: Для цього потрібно врахувати ціни на продукцію, яку ви вирощуєте, та очікувані обсяги продажів. Помножте ціни на продукцію на обсяги виробництва, щоб отримати загальний валовий дохід.

Відрахування витрат: Врахуйте всі витрати, пов'язані з виробництвом, такі як насіння, добрива, паливо, оренда землі, заробітна плата працівників, обслуговування техніки тощо. Відрахуйте ці витрати з валового доходу.

Оцінка амортизаційних витрат: Врахуйте витрати на амортизацію виробничих активів, таких як техніка, обладнання та будівлі. Розподіліть вартість цих активів на приблизної термін їх служби і врахуйте річну амортизацію в розрахунку.

Врахування інших доходів і витрат: Розгляньте інші джерела доходу, такі як субсидії, оренда обладнання або землі, а також інші витрати, наприклад, податки, страхові внески тощо.

Підрахунок чистого прибутку: Відрахуйте витрати та інші витрати від валового доходу. Це дасть вам чистий прибуток фермерського господарства.

ВИСНОВКИ

Інноваційні проекти - це проекти, спрямовані на впровадження інноваційних ідей, концепцій або технологій, які мають потенціал для створення нових або значно покращених продуктів, послуг, процесів або систем. Основна мета - впровадження інновацій для отримання конкурентних переваг, підвищення ефективності та вирішення конкретних проблем.

Інноваційні проекти часто вимагають творчого мислення, досліджень, створення прототипів, тестування та експериментів для досягнення своїх цілей. Ці проекти можуть здійснюватися як великими компаніями та академічними установами, так і невеликими стартапами та фізичними особами-підприємцями.

Ключовим елементом інноваційного проекту є його потенціал комерціалізації, тобто здатність перетворити ідею на успішний продукт або послугу, які знайдуть споживачів на ринку. Для цього може знадобитися фінансування, партнерство, маркетингові стратегії та інші фактори успіху.

Основним способом покращення фінансового стану будь-якого бізнесу є збільшення прибутку. Існує багато різних способів збільшення прибутку. Наприклад, можна збільшити ціну, яку підприємство платить за свою продукцію, послуги та роботи. Однак на сучасному етапі розвитку нашої країни цей варіант не завжди може спрацювати, оскільки компанії не мають достатньо коштів, щоб платити ще більші суми за свої послуги, роботи та продукцію.

Отже, резерв зростання прибутку - це можливість збільшити обсяги продажів, знизити витрати на виробництво і реалізацію продукції: усунути надмірні витрати сировини і матеріалів, ліквідувати надмірні відходи, усунути необґрунтовані та неефективні витрати на зберігання, загальновиробничі витрати та витрати на утримання і експлуатацію обладнання, усунути втрати від браку, продовжити скорочення позареалізаційних втрат. Це кількісна можливість збільшити прибуток на

Іншим способом пошуку резервів збільшення прибутку є аналіз використання ресурсів та виробничих витрат компанії. Зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції є важливим резервом збільшення прибутку компанії.

Враховуючи специфіку виробництва компанії, можна суттєво знизити собівартість продукції за рахунок інноваційних, технічних та технологічних заходів. Наприклад, для розширення виробництва та зниження собівартості необхідно мобілізувати резерви та збільшити обсяги виробництва з меншими витратами за рахунок застосування ресурсо- та енергозберігаючих технологій. Питання ресурсозбереження потребує першочергової уваги. Це включає розробку норм і правил, застосування ресурсозберігаючих технологій, ефективний облік і контроль за використанням ресурсів, пошук і впровадження передового досвіду застосування режимів економії, матеріальне і моральне стимулювання працівників до економії ресурсів і скорочення невиробничих витрат і втрат.

З іншого боку, інтенсивного використання виробничих ресурсів можна досягти шляхом прискорення науково-технічного прогресу та зміцнення економічної системи.

Такі заходи включають покращення фізичної та технічної інфраструктури "Жміївського" та застосування новітніх сільськогосподарських технологій. Це дозволить зменшити витрати виробничих ресурсів, а отже, і собівартість продукції.

Аналіз досвіду та діяльності сільськогосподарських підприємств показує, що відсутність контролю та фінансової відповідальності за необґрунтовані виробничі витрати призводить до того, що підприємства обирають шлях комплексного зниження витрат замість інтенсивного скорочення витрат з метою збільшення прибутку.

У зв'язку з цим, необхідно визначити пріоритетність виробничих витрат як одного з основних факторів збільшення прибутку та запровадити на підприємствах системи контролю за цими витратами.

Позитивним аспектом проекту є адекватне покриття потреб. Це означає, що виробничі витрати можуть бути значно знижені за рахунок основної діяльності, що призводить до збільшення прибутку.

Тому при аналізі виробничих витрат можна виявити резерви для їх зниження, але вони також є резервами для збільшення прибутку.

Після обчислення загальної суми резервів зниження собівартості продукції для всіх видів витрат, можна визначити можливі резерви збільшення прибутку шляхом зниження витрат на сировину, матеріали та живу працю в окремих сферах діяльності.

Загальновідомо, що витрати на оплату праці можуть бути знижені в результаті більш економного і раціонального використання коштів на заробітну плату робітників і службовців.

Іншою важливою підготовкою до поліпшення фінансового стану підприємств є скорочення дебіторської та кредиторської заборгованості. У нинішніх умовах ведення бізнесу в Україні зростання дебіторської та кредиторської заборгованості відбувається переважно через взаємну неплатоспроможність підприємств, тобто неефективні способи розрахунків між підприємствами. Розглядаючи питання зменшення дебіторської заборгованості (розрахунки з покупцями та замовниками), слід звернути увагу на один з методів розрахунків з покупцями, який широко використовується в країнах з розвиненими ринковими відносинами.

Це метод надання знижок за дострокову оплату. Загальновідомо, що в умовах інфляції, коли виробник відкладає оплату, він фактично отримує лише частину вартості проданого товару. Тому для компанії може бути вигідніше запропонувати знижку на товар за умови оплати рахунку (наприклад, протягом 10 днів), ніж втратити певну суму через інфляцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М. М. Якість транспортних послуг – критерій ефективного обслуговування споживачів. *Вісник економіки і промисловості*. – Х.: УкрДАЗТ. 2004. С. 210-213.
2. Ареф'єва О. В., Запорожець Т.С. Підхід до формування конкурентоспроможності господарського потенціалу підприємства *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. № 35 (2012). URL: <http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/3063>
3. Ареф'єва О. В., Андрієнко М. М., Кравченко О. Р. Економічні аспекти механізму управління фінансовим потенціалом підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 35, Ч. 2. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/35_2_2018/10.pdf (дата звернення 2.06.2021)
4. Алексеєнко Л.М. Фінансовий капітал в економічній системі держави. *Фінанси України*. № 9. 2005. с. 7-12.
5. Аналитический обзор розничной торговли в Украине рейтингового агентства "Кредит-Рейтинг" URL: <http://www.credit-rating.com.ua> (дата звернення 2.06.2021)
6. Бардиш Г. О. Проектний аналіз: підручник. Мін-во освіти і науки України, НБУ, Львівський банківський ін-т. 2-ге вид., стереот. К. : Знання, 2006. 415 с.
7. Бланк, И. А. Инвестиционный менеджмент. К.: ИНТЕМ ЛТД : Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 1995. 448 с.
8. Бланк И.А. Управление формированием капитала. К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. 512 с.
9. Борщ О.Г. Капітал як економічна та фінансова категорія. *Агроінком*. № 7. 2005. с. 32 – 35.
10. Верба, В. А. Проектний аналіз: підручник. К.: КНЕУ, 2000. 322 с.

11. Ганашиліна Т.О., Фіщенко О.М. Сутність і задачі інноваційного планування. *Сучасні тенденції менеджменту в Україні: правові та економічні аспекти*. ДонНТУ, Каф. менедж. і госп. права. Донецьк, 2008 р., с.85-86.
12. Герасименко А.Г. Концентрація капіталу: сутність та основні форми реалізації. *Фінанси України*. 2005. № 10. С. 116-123.
13. Грифін Р., Яцура В. Основи менеджменту: підручник; наук. ред. В. Яцура, Д. Олесневич. Львів: Вид-во «БаК», 2001. 624 с.
14. Денисенко М.П., Чигирик К.О. Методи мінімізації ризиків за розробки інноваційних проєктів. *Пробл. науки*. 2007. № 4. с.2-6.
15. Економічний словник – довідник: За ред. док. екон. наук, проф. С.В. Мочерного. К.: Феміна, 1995. 368 с.
16. Енциклопедичний словник бізнесмена: Менеджмент, маркетинг, інформатика. За заг. ред. М.І. Молдованова. К.: Техніка, 1993. С. 282
17. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови. Харків: Фоліо, 2004. С. 185.
18. Исследование операций. Методические рекомендации и указания для самостоятельной работы студентов заочного отделения специальности “Менеджмент” /Составители: Пенина Г.Г., Скрыпник С.В., Орлова Л.М. – Донецк: ДонГУЭТ, 2003. 66 с.
19. Золотогоров В. Г. Инвестиционное проектирование: учебное пособие / В. Г. Золотогоров. Минск : Экоперспектива, 1998. 463 с.
20. Інвестиційна компанія "Horizon Capital" Огляд української роздрібної торгівлі URL: www.horizoncapital.com.ua (дата звернення 2.06.2021)
21. Корнєєв В.В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках. К.: НДФІ, 2003. 376 с.
22. Рудинская Е.В., Яромиш С.А. Корпоративный менеджмент: учебное пособие. К.: КНТ ; Эльга-Н, 2008. 416 с.

23. Кісіль М. І. Критерії, методи та показники визначення ефективності інвестицій у сільському господарств. *Ефективність інвестицій у садівництво : наукове видання*. Тернопіль, Крок. 2011. 234 с.

24. Кісіль МІ. Проблеми інвестиційного забезпечення сільського господарства і міжгалузеві диспропорції. *Вісник ХНАУ: Серія Економіка АПК і природокористування*. ХНАУ, 2004. №7. С. 89-94.

25. Кісіль М. І., Спринчук Н. А., Воронецька І. С. та ін; за ред. М. І. Кісіля. Методи і практика оцінки ефективності інвестицій у польове кормовиробництво сільськогосподарських підприємств: монографія. К. : ННЦ «ІАЕ», 2014. 304 с.

26. Маркс К. Капітал. Т. 1 // Маркс К., Енгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т. 23. С. 529 – 612.

27. Майорова, Т. В. Інвестиційна діяльність: навчальний посібник / Т. В. Майорова. К. : ЦУЛ, 2003. 376 с.

28. Марцин В.С. Стратегія розвитку інвестиційної діяльності в економіці України. *Актуальні проблеми економіки*. 2007, № 9. с. 57-65

29. Малік Л.М. Методологічні аспекти управління власністю як капіталом. *Агроінком*. № 9-10. 2005. С. 57 – 61.

30. Матвійчук А.В. Економічні ризики в інвестиційній діяльності: Монографія. Вінниц. нац. техн. ун-т.-Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. 205 с.

31. Міщенко А.П. Стратегічне управління: навч. посібн. Дніпропетровськ: Вид-во ДУЕП, 2003. 261 с.

32. Офіційний сайт державної статистики. Приведена статистика основних показників сфери роздрібної торгівлі URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 2.06.2021)

33. Пересада А. А. Інвестиційний аналіз: навчально-методичний посібник для самост. вивч.дисц.; Мін-во освіти і науки України. К. : КНЕУ, 2003. 134 с.

34. Прокоф'єв Я. Оцінка чинників ризику інноваційного розвитку. Схід. 2006. № 3. С. 3 - 5.
35. Попова В.В. Факторная теория экономического роста и развития: Монография. К.: Изд-во Европ. ун-та, 2005. 451 с.,
36. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов: учебное пособие. КНЭУ, Днепропетровская гос. металлургическая академия Украины. К. : Абсолют-В : Эльга, 1999. 304 с.
37. Сайт державного агентства з інвестицій та інновацій. Приведена статистика основних показників сфери роздрібної торгівлі URL <http://www.in.gov.ua> (дата звернення 2.06.2021)
38. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства / Ж.М. Жигалкевич, Е.С. Фісенко / *Економіка та суспільство*. 2016. №4. URL: <http://economyandsociety.in.ua>. (дата звернення 2.06.2021)
39. Слав'юк Р.А. Структурування власного капіталу підприємств України. *Фінанси України*. № 8. 2005. с. 123 – 131.
40. Спасів Н.Я. Теоретичні аспекти сутності основного капіталу підприємницьких структур. *Фінанси України*. № 8. 2004. с. 126 – 131.
41. Скалюк Р.В. Управління прибутком підприємств: стратегічний підхід. *Фінанси, облік і аудит*. 2013. № 2(22). С. 109–118
42. Ткаченко Є. Ю. Система управління прибутком підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2006. № 3. С. 13–14.
43. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства. 2006 р. 292 с.
44. Фінансовий словник-довідник. За ред. М.Я. Дем'яненка. К.: ІАЕ УААН, 2003. 555 с.
45. Хобта В.М. Управління інвестиціями: навчальний посібник. Донецьк: ДонНТУ, 2005. 394 с.

46. Хобта В.М., Попова О.Ю, Мешков А.В. Активізація і підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємствах : Монографія; НАН України, Ін-т економіки пром-сті , Донец. нац. техн. ун-т ., Донецьк, 2005. 343 с.

47. Череп А.В. Економічний аналіз: навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 160 с.

48. Чорна О.М., Мацнева О.О. Механізм управління прибутком підприємства в Україні. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2012. № 1. С. 30–35

49. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

50. Циганов О. Етапи формування державної інноваційно-інвестиційної політики. *Схід*. 2007, № 6, с.4-6

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації

Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
1	2
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 - будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 - машини та обладнання	5
Цей перелік включає такі засоби та обладнання: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, засоби зчитування або друку інформації, комп'ютерні програми (крім програм, витрати на які визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень.	2
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 - тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12
група 10 - бібліотечні фонди	-

група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 - природні ресурси	
група 14 - інвентарна тара	6
група 15 - предмети прокату	5
група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЕКОНОМІЧНЕ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ:
ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

*Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
30 березня 2023 року
(за міжнародною участю)*

Дніпро
2023

УДК 330.3-043.96(477)
Е 40

Економічне відродження України: проблеми, виклики, перспективи :
Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. Інтернет-конфер. 30 березня 2023 р. /
УДУНТ. Дніпро. 2023. 170 с.

Упорядник: Педько А.Б., к.е.н.

Голова оргкомітету конференції:

Довбня С.Б. завідувачка кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня, д.е.н., професор

Члени оргкомітету:

Педько А.Б. заступник завідувача кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня з наукової роботи, к.е.н., доцент
Ігнашкіна Т.Б. доцент кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня,
к.е.н.
Семенова Т.В. доцент кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня,
к.е.н.
Гулик Т.В. доцент кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня,
к.е.н.
Романовський І.Г. доцент кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня, к.т.н.
Найдовська А.О. старший викладач кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня.

У збірнику містяться матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Економічне відродження України: проблеми, виклики, перспективи», що була проведена 30 березня 2023 року кафедрою економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Українського державного університету науки і технологій.

Для науковців, викладачів, державних службовців, економістів промислових підприємств та фінансових установ, студентів економічних спеціальностей.

Матеріали учасників конференції друкуються в авторській редакції. За дотримання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви відповідає автор матеріалів.

*Антоненко В.А., студент,
Науковий керівник – Тешева Л.В., д.е.н.,
професор кафедри економіки та менеджменту,
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна,
м. Харків*

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Формування та впровадження інноваційних проектів на підприємстві є процесом створення та реалізації нових ідей, продуктів, послуг або технологій, які можуть покращити ефективність та результативність підприємства. Інновації можуть охоплювати різні аспекти діяльності підприємства, включаючи процеси виробництва, маркетинг, фінанси та управління.

Формування інноваційних проектів передбачає збір та аналіз інформації про потенційні можливості для покращення діяльності підприємства та розробку конкретних ідей, які можуть бути втілені в проекти. Впровадження проектів включає у себе організацію ресурсів, планування та реалізацію проектів, а також вимірювання результатів та оцінку ефективності.

Конкуренція є важливим чинником, що впливає на інноваційну діяльність підприємств. На підприємствах, які знаходяться в сильній конкурентній боротьбі, інновації можуть бути ключовим фактором успіху.

Одним з головних способів впливу конкуренції на інноваційну діяльність підприємств є стимулювання розвитку нових ідей і технологій. Конкуренція між підприємствами змушує їх вдосконалювати свої продукти і послуги, розробляти нові технології та інноваційні рішення, які допомагають вигравати на ринку.

Крім того, конкуренція може збільшувати доступність фінансування інноваційної діяльності. Підприємства, які конкурують на ринку, можуть залучати інвестиції для розробки нових продуктів та технологій, що дозволяє їм підтримувати своє конкурентне положення.

Конкуренція може мати значний вплив на інноваційну діяльність підприємства. З одного боку, конкурентоспроможність може стимулювати підприємство до розвитку інноваційних рішень та технологій, які дозволяють збільшити ефективність виробництва, зменшити витрати та підвищити якість продукції. З іншого боку, може призвести до зменшення інноваційної діяльності підприємства, якщо воно не зможе конкурувати з іншими підприємствами на ринку.

Крім того, конкуренція може призвести до того, що підприємства будуть копіювати та наслідувати інноваційні рішення, а не створювати їх самостійно.

Щоб забезпечити успішне формування та впровадження інноваційних проектів на підприємстві, необхідно виконати кілька етапів:

1. Аналіз потреб та можливостей підприємства. Необхідно визначити сильні та слабкі сторони підприємства, потенційні можливості для розвитку та конкурентні переваги, а також оцінити можливі ризики та обмеження.

2. Формування ідей та відбір проектів. На основі аналізу необхідно сформулювати конкретні ідеї для інноваційних проектів та відібрати проекти, які мають найбільший потенціал та найбільшу ефективність для підприємства.

3. Розробка проекту. Необхідно розробити детальний план проекту, включаючи стратегію реалізації, опис проекту, бізнес-модель, план витрат та потенційний дохід.

4. Впровадження проекту. Необхідно забезпечити необхідні ресурси для впровадження проекту, включаючи людські ресурси, фінансові ресурси та технічну інфраструктуру. Під час впровадження проекту важливо забезпечити контроль та звітність про результати та ефективність проекту.

5. Оцінка результатів. Необхідно оцінити результати проекту та його ефективність, включаючи показники витрат та доходів, а також ефективність впровадження та покращення підприємницького середовища.

В цілому, формування та впровадження інноваційних проектів на підприємстві є складним та довготривалим процесом, який потребує належного підходу та ефективного управління. Однак, успішна реалізація таких проектів може принести значні користі та забезпечити стале розвиток та конкурентоспроможність підприємства.

Список використаних джерел

1. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2010. – 394 с
2. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб. / [Л.В. Балабанова, Г.В. Кривенко, І.В. Балабанова та ін.]. – К.: Видавничий дім "Професіонал", 2009. – 256 с

Білоцерківець В.В. Інноваційні засади формування дигітальної економіки: теоретико-методологічні координати інтеграції сучасних інформаційних технологій в соціально-економічний простір.....	92
Корогод Н.П. Інноваційні економічно-організаційні взаємозв'язки університетів і підприємств – проблеми та перспективи...	94
Ігнашкіна Т.Б., Хобот А.П. Удосконалений підхід до оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств.....	98
Пакуліна А.А., Манченко Д.Р. Вплив інноваційної діяльності на розвиток підприємства.....	101
Благой В.В., Манченко Д.Р. Вплив інновацій на стратегію підприємства.....	103
Антоненко В.А., Тешева Л. В. Інноваційні проекти як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства.....	106
Ємець Є.В., Леонідов І.Л. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності виробників ливарних відливок.....	108
Андрієнко Я.А., Найдовська А.О. Систематизація методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства.....	110
СЕКЦІЯ 5. Теорія та практика менеджменту суб'єктів малого, середнього і великого бізнесу.....	115
Довбня С.Б., Пономаренко Р.В. Стратегічний аналіз як інструмент обґрунтування стратегії підприємства в умовах розбудови економіки України.....	115
Каламан О.Б., Дішкантюк О.В., Власюк К.В. Clustering in the hospitality industry: theoretical and managerial aspects.....	118
Iryna Posternak, Serhii Posternak, Oleksii Posternak Accounting and analytical management of a business entity – csc t-ppr.....	121
Kozenkova Vladyslava, Waszkielewicz Wieslaw Modern innovative tools of marketing in social networks.....	124
Волобуєв М.В. Необхідність удосконалення системи організації виробництва та управління персоналом на етапі відродження промисловості України.....	127
Благой В.В., Літовка К.С. Навчання персоналу як фактор розвитку підприємства.....	129
Миколайчук І.П., Раділова Д.В. Мотивація персоналу до розвитку цифрових компетенцій у малому та середньому бізнесі.....	131
Папуша І.В., Довбня С.Б. Сутність та особливості стратегії підприємства.....	134
Безкоровайна Л.О., Вартанова О.В. Сутність та види, підходи до вирішення управлінських конфліктів в публічному управлінні.....	137
Фомін Д.А., Літвінов О.С. Впровадження системи управління якістю на підприємстві.....	139